

[Thorvil Kristensen.]

at hvis man anlægger en isoleret, skrivebordsmæssig betragtning og holder sig til statsfinanserne alene, kunne det store overskud tyde på, at man kan tillade sig en lettelse, at slippe nogle flere penge fri. Hvis man derimod vender sig til de praktiske økonomiske forhold her i landet og ser på, hvordan stillingen er ude i erhvervslivet og på arbejdsmarkedet, så opfordrer forholdene dér til meget stor økonomisk forsigtighed, til ikke at forøge det i forvejen overmåde store efterspørgselspres. Det er jo meget tydeligt, at denne sondring mellem den isolerede, skrivebordsmæssige, finansielle betragtningsmåde og den reale, økonomiske, samfundsbetonede betragtningsmåde har præget det, vi har oplevet i de sidste uger og måneder. De forslag om store skattelettelser uden tilnærmelsesvis tilsvarende besparelser, der er kommet frem, er præget af dette, og jeg må måske her gøre en kort bemærkning også om den højtærede finansministers tale i Holte.

Nu er jeg klar over, at for os, der ikke har hørt denne tale, er det svært at bedømme den, og jeg forstår på den højtærede ministers bemærkninger for lidt siden, at det er gået, som det så tit går, at referatet kun giver et ufuldstændigt og derfor tillige et skævt billede af det, der er sagt. Alligevel kan det vel ikke undgås, at tilhørerne er gået fra det pågældende møde med forventninger stimuleret af bemærkninger fra landets finansminister, bemærkninger, hvori der er nævnt ret store tal som eventuelle skattelettelser, selv om der er knyttet en hel del forbehold til. Og så er der oven i købet tillige gjort en bemærkning, som kan skabe visse forventninger hos folkepensionister o. lign. Det kan ikke nægtes, at dette f. eks. sammenholdt med det ærede medlem hr. Aage Foghs tale i tinget for nylig skaber visse forventninger om, at der fra de 2 store blokke, som dansk politik er ved at blive delt op i, kan ventes i den kommende valgkamp at blive holdt taler, der indebærer løfter, skaber forventninger hos vælgerne — og dette i en situation, hvor de praktiske økonomiske forhold er sådan, at man skal være meget forsigtig.

Forbruget er meget stort, og det er steget meget betydeligt i år. Importen er stigende. Nu er valutabalancen gået ca. 50 mill. kr.

tilbage i den sidste halve måned, og selv om jeg vel ved, at man ikke kan drage større slutninger for en enkelt halv måned, har stillingen i de sidste måneder været sådan, at der er meget, som tyder på, at den store valutafremgang er noget, som vi ikke kan regne med i den kommende tid. Hertil kommer, at presset på arbejdsmarkedet er overmåde stort. Vi har lønglidning, en række uregelmæssigheder af den slags, der altid kommer, når efterspørgslen er større, end vi kan tåle. Derfor ser vi også, at nationalbankdirektøren har fremsat en alvorlig advarsel. Det samme gjorde Arbejdsgiverforeningens formand i en tale, han holdt sidste uge. Jeg har med interesse lagt mærke til, at der ikke fra nogen side er fremkommet vægtige argumenter mod de advarsler, som nationalbankdirektøren og Arbejdsgiverforeningens formand har fremsat.

Det kunne vel være nyttigt, at vi også her i tinget diskuterer den baggrund, hvorpå finanslovdebatten bør foregå. Når vi har det paradoksale forhold, jeg har talt om, hænger det sammen med den usædvanlig store og usædvanlig hurtige valutafremgang, vi har haft. Selv om vi er glade for denne valutafremgang, synes jeg, der er grund til at fremføre, at den hast, hvormed den er kommet, i virkeligheden har forøget vore øjeblikkelige vanskeligheder. Det ville have været lettere at administrere denne valutafremgang, hvis den var kommet over en 7-8 år i stedet for over 2 eller 2½ år. For det, der sker, når valutastillingen går så meget frem på grund af et bedre bytteforhold og andre omstændigheder, er, at der skabes en meget stor pengeligelighed i bankerne og derigennem igen større bankudlån, større investering og større forbrug, alt det, som vi nu oplever, og det er dette store efterspørgselspres, der skaber den mangel på balance, vi har i vort samfund. Hvis det hele var kommet langsommere, ville det have været lettere for produktionskapaciteten at følge med. Nu er det gået så stærkt, at den har meget svært ved at følge med.

Må jeg nævne et par tal fra bankstatistikken, som viser, hvordan udviklingen er, og viser, hvorfor vi skal være forsigtige. I de sidste 2 år er bankernes indlån steget med ca. 2 600 mill. kr., og bankernes udlån er steget med ca. 1 500 mill. kr., men der er en meget stor forskel på disse 2 år. Der